

**MIYA PARDALARI. LIKVOR. MENINGIT.
LEPTOMENINGIT. XORIOEPENDIMATIT**

**Asab kasalliklari kafedrası
prof. Ibodullayev Z.R.**

• ©Z.Ibodullaev ©www.asab.uz

BUGUNGI MA'RUZADA NIMALAR YORITILADI?

1

- Miya pardalari va likvor aylanishi

2

- Meningit va meningeal sindrom

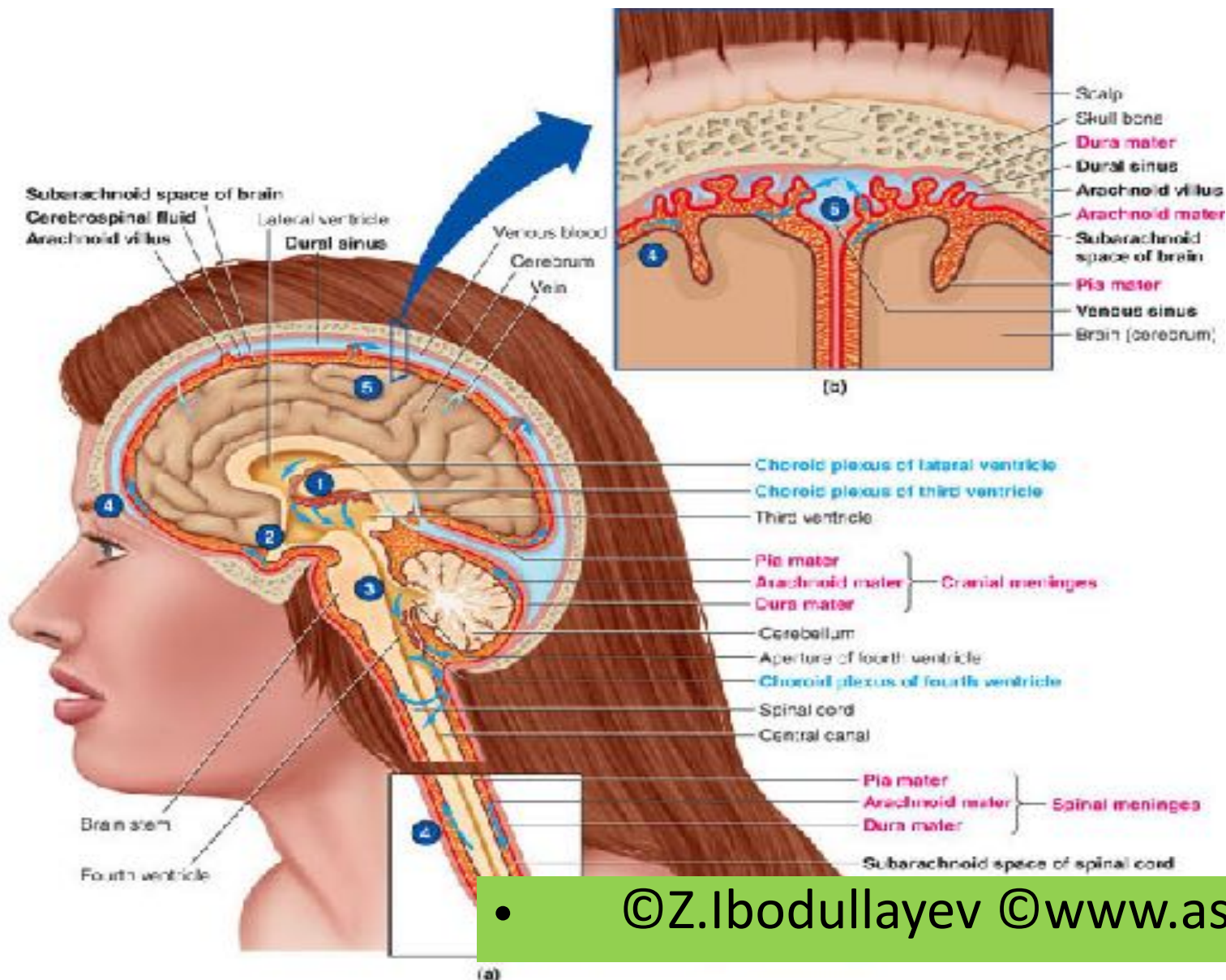
3

- Leptomeningit

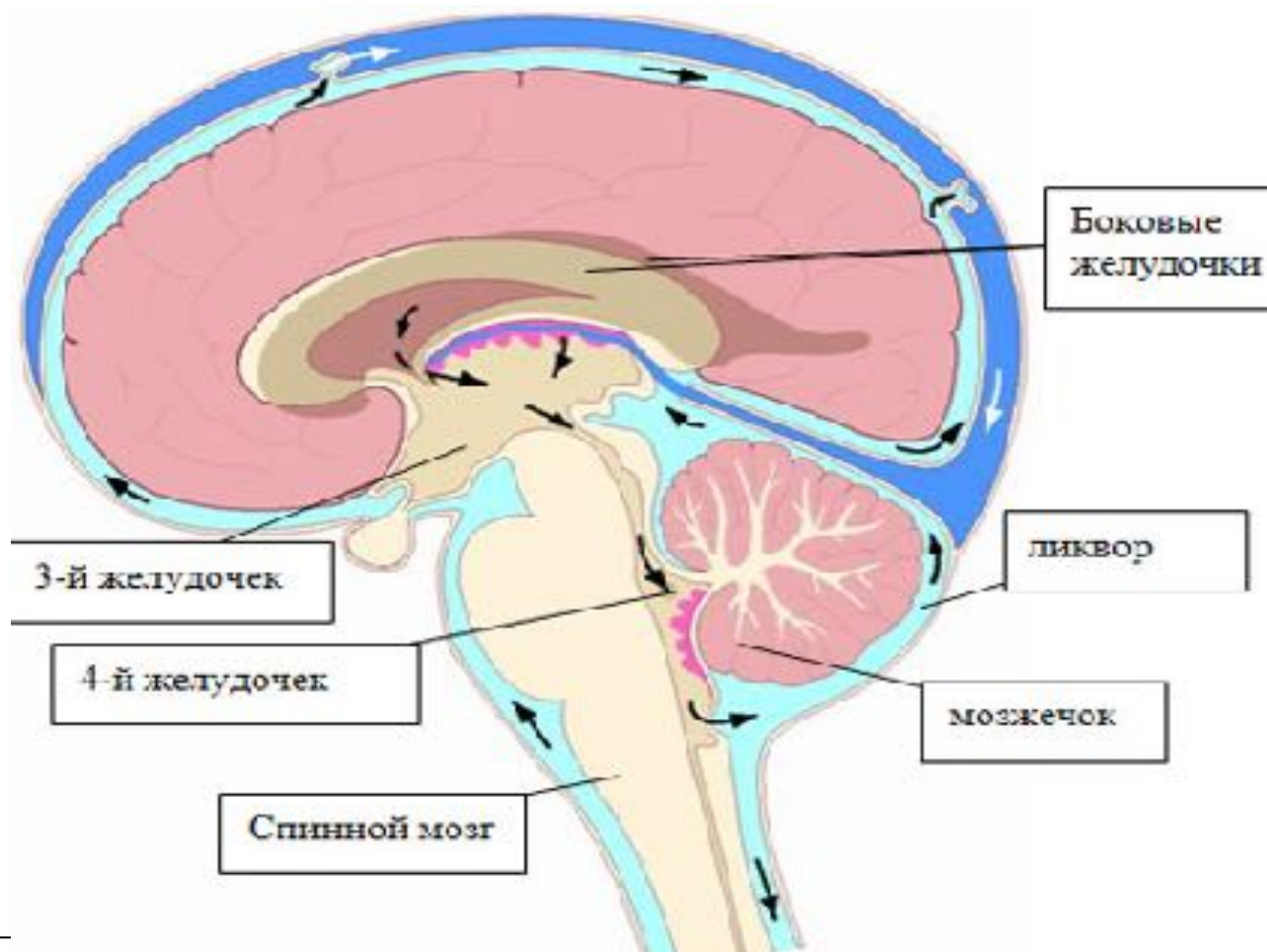
4

- Xorioependimatit

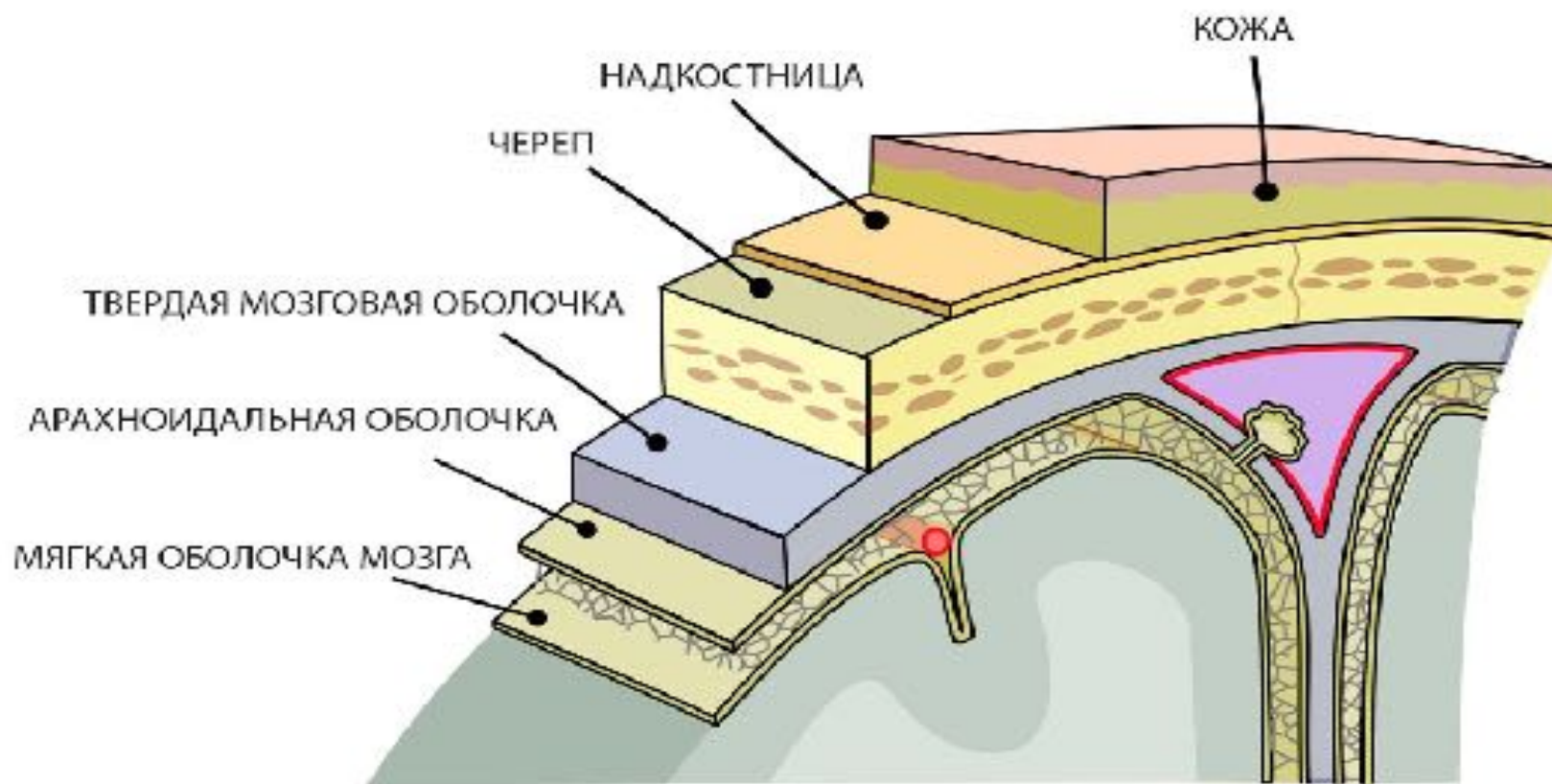
Miya pardalari va likvor aylanishi

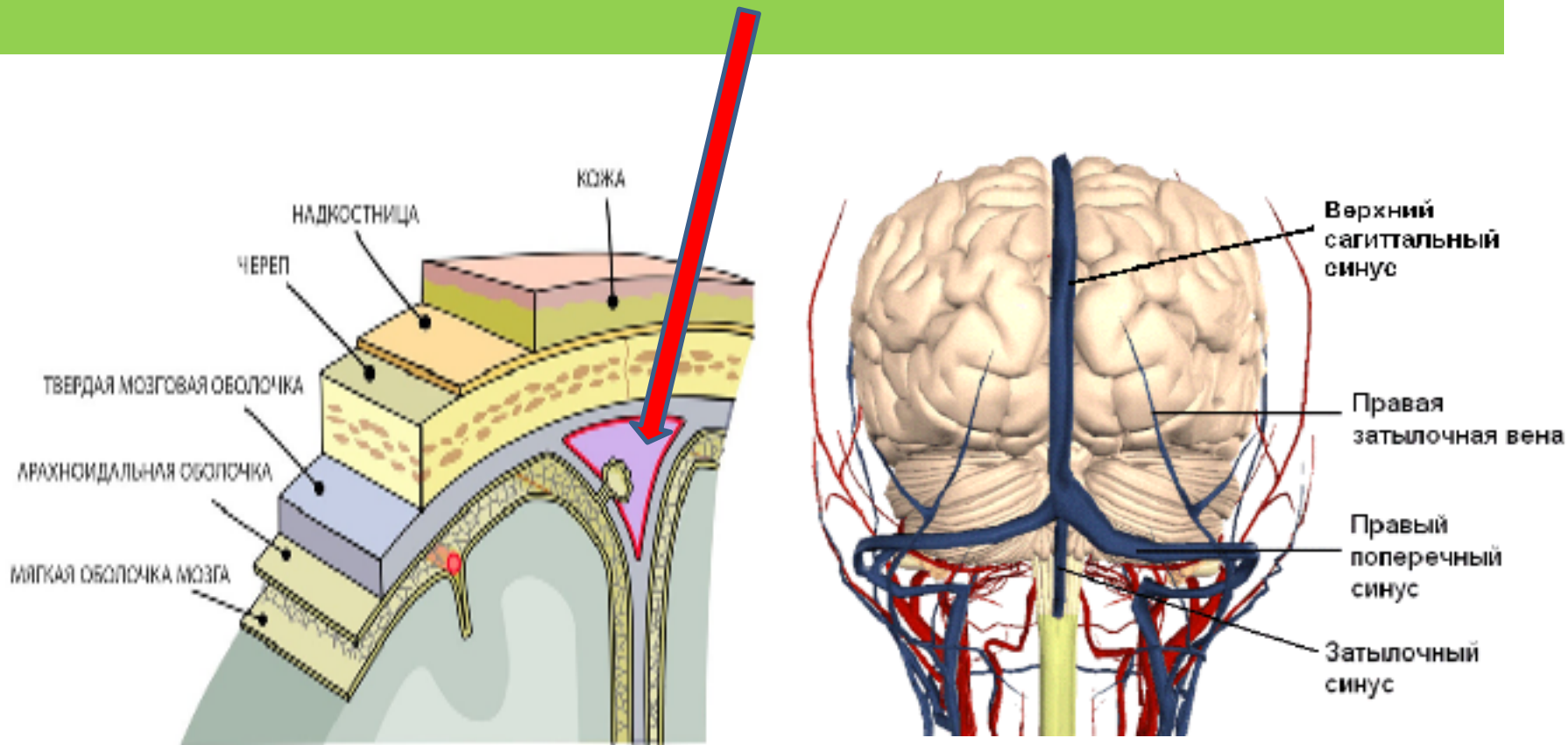
Eslab qoling! Bir kunda 400-450 ml likvor ishlab chiqariladi

MIYA PARDALARI

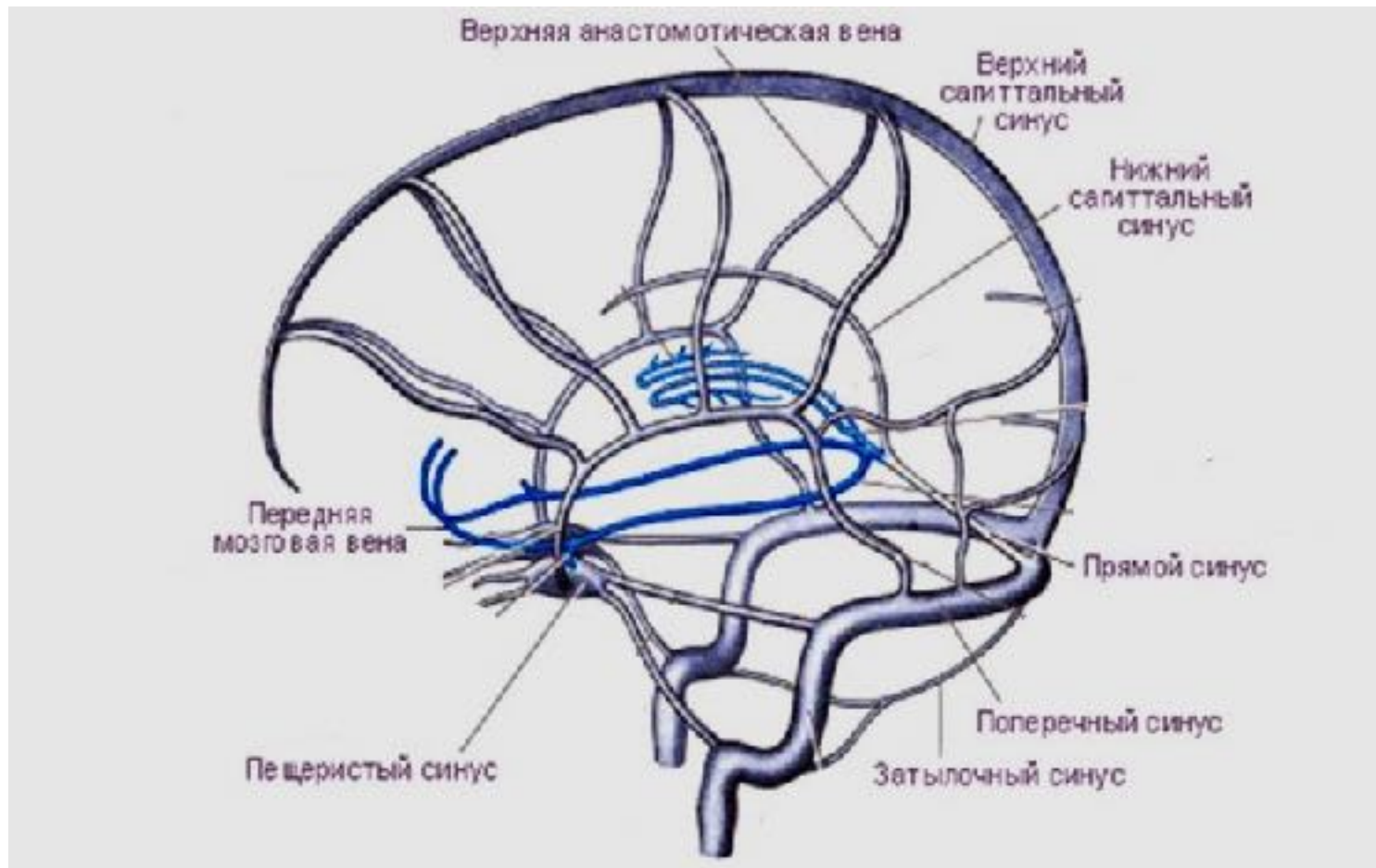

SINUSLAR

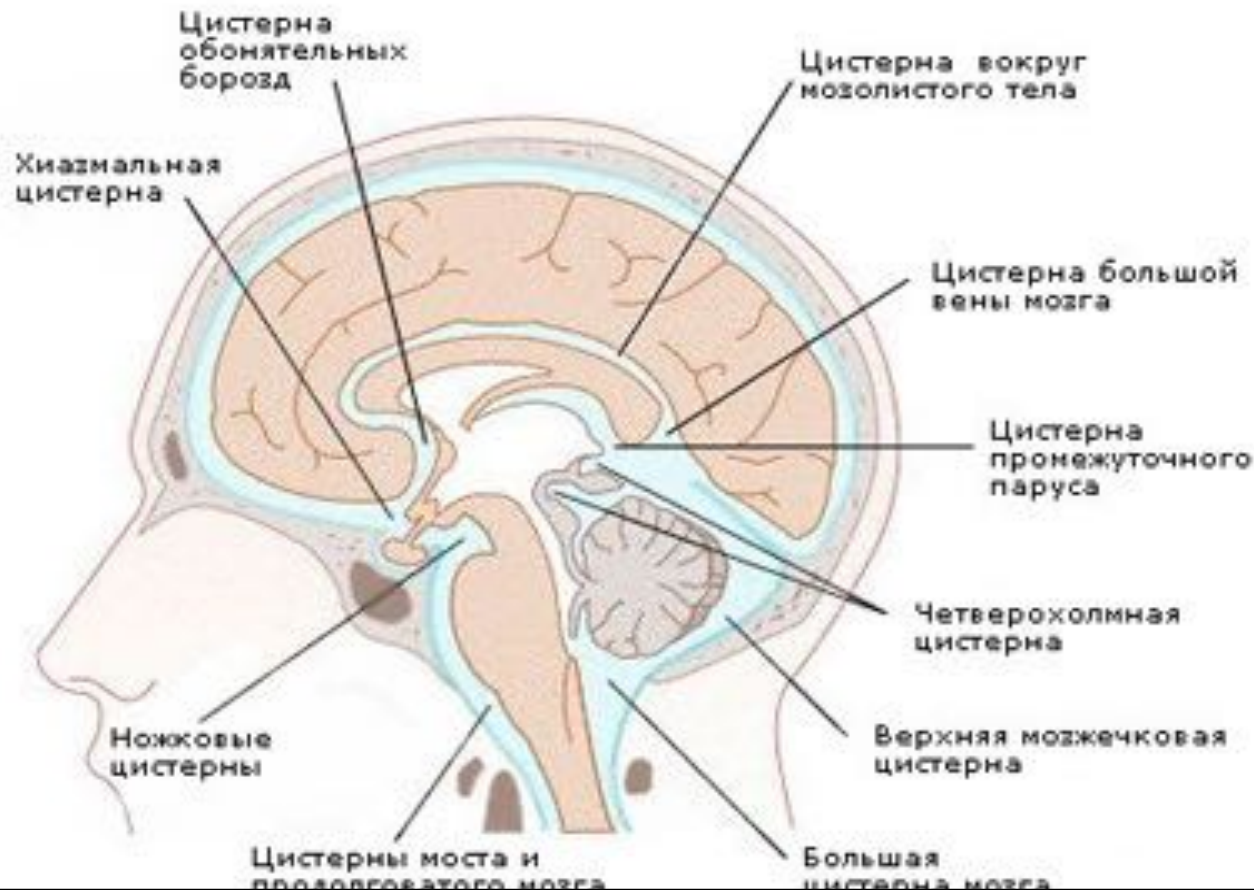

Sinuslar – qattiq parda ikkiga bo‘lingan joylarda paydo bo‘ladi va miyadan venozni olib chiqib ketish vazifasini bajaradi.

Venoz sinuslar va venoz anastomozlar

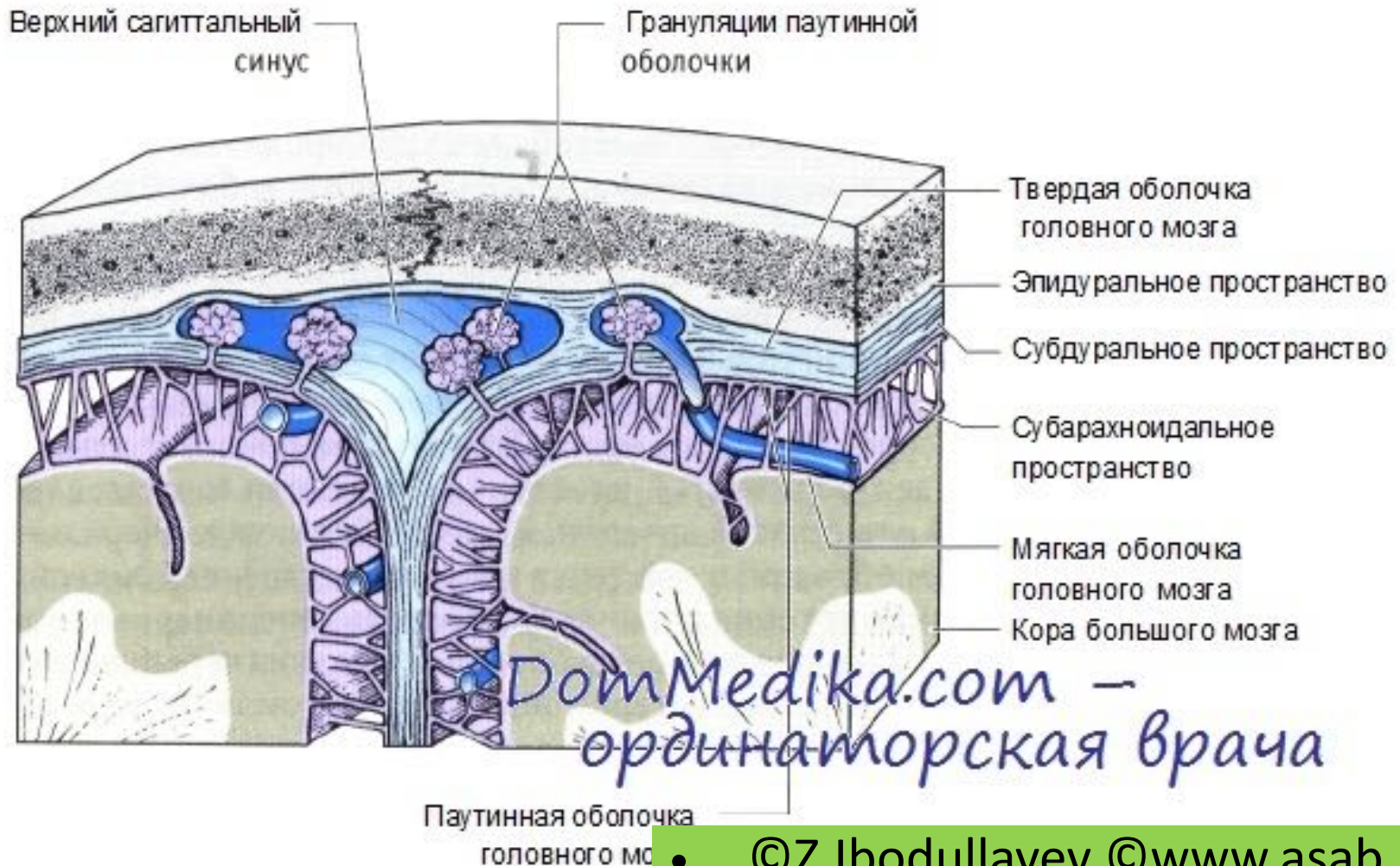

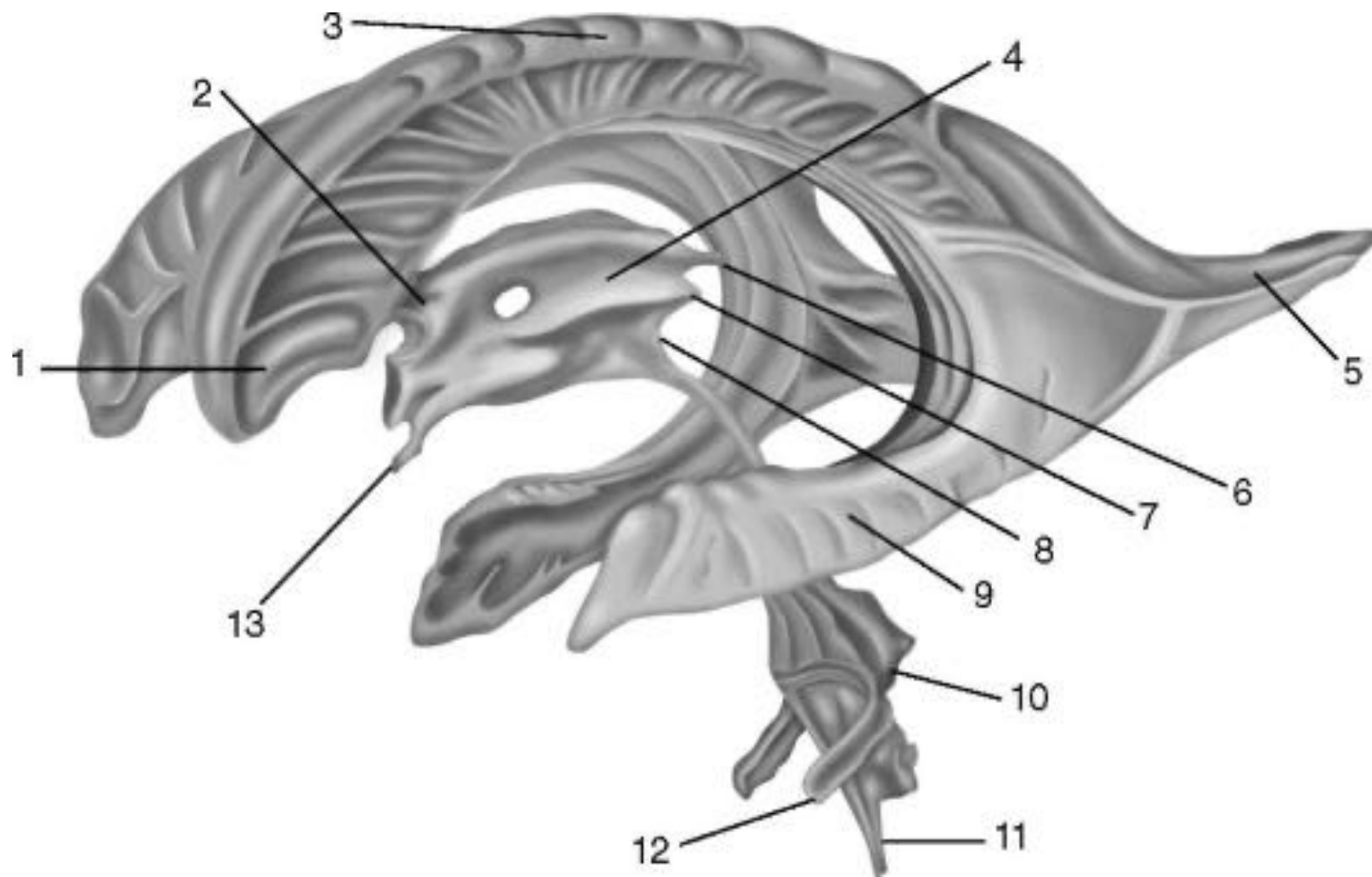
SISTERNA – BIROZ KENGAYGAN SUBARAXNOIDAL BO‘SHLIQ

**Adashtirma! Sinusda venoz qon oqsa (miyadan chiqib ketsa),
sisternada likvor oqadi (aylanadi)!**

MIYA PARDALARI

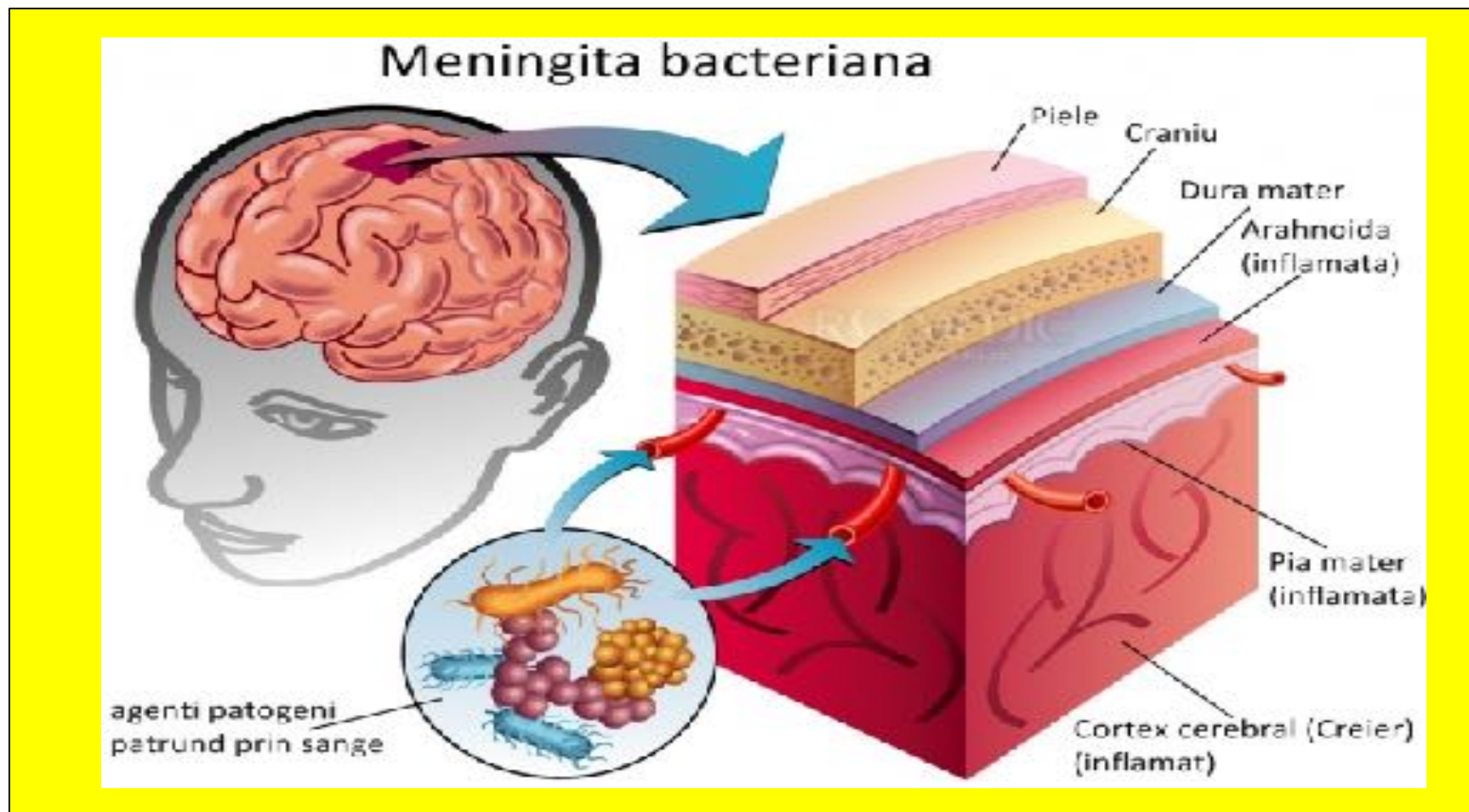

1-yon qorinchaning oldingi shoxi; 2-Monro teshigi; 3-yon qorincha; 4-III qorincha; 5-yon qorinchaning orqa shoxi; 8-Silviy suv yo'li; 9- yon qorinchaning pastki shoxi; 10-IV qorincha; 11-Majandi teshigi; 12-Lyushko teshigi (ikkita bo'ladi).

Likvor sirkulyasiya

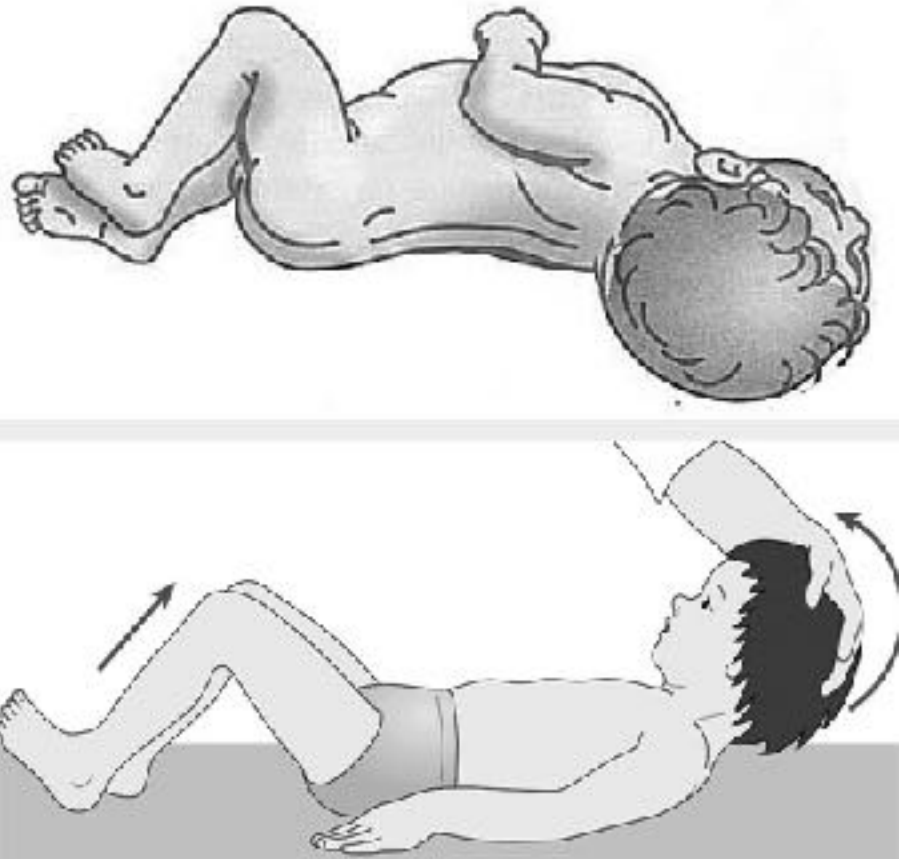
1. Yon qorinchalar Monro teshigi orqali III qorincha bilan bogʻlanadi.
2. III qorincha Silviy yoʻli orqali IV qorincha bilan bogʻlanadi.
3. IV qorincha yon qorinchalar (Lyushko teshiklari) subaraxnoidal boʻshliq bilan, Majandi teshigi orqali katta sisterna bilan bogʻlanadi.
4. IV qorinchaning pastki uchi orqa miyaning markaziy kanaliga oʻtib ketadi.

Meningit – miya pardalarining o'tkir infeksiyon yallig'lanishi

Meningit haqida asosiy ma'lumotlar

- 1. Sabablari: meningokokk, pnevmokokk va h.k;
- 2. Asosan 2 yoshgacha bo'lgan bolalarda;
- 3. Yuqumli kasallik;
- Yumshoq parda va araxnoidal parda yallig'lanadi.

Klinikasi

• 1

- Tana harorati 41°S
- Sopor, koma

• 2

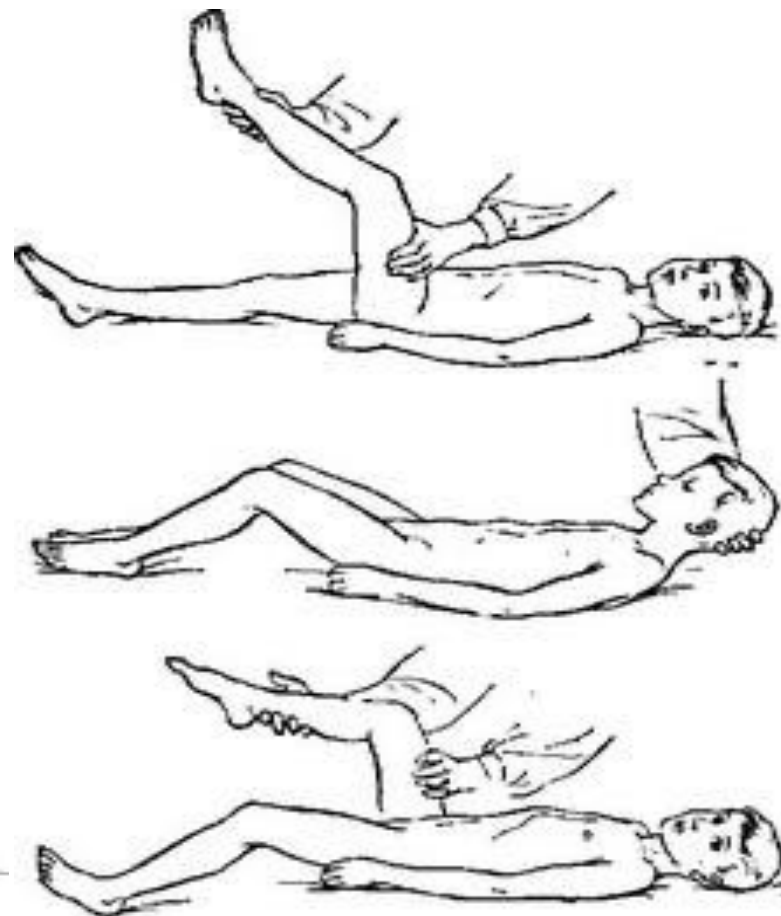
- Serebral qusish;
- Meningeal holat;

• 3

- Meningeal simptomlar;
- Tanaga toshmalar toshib ketishi

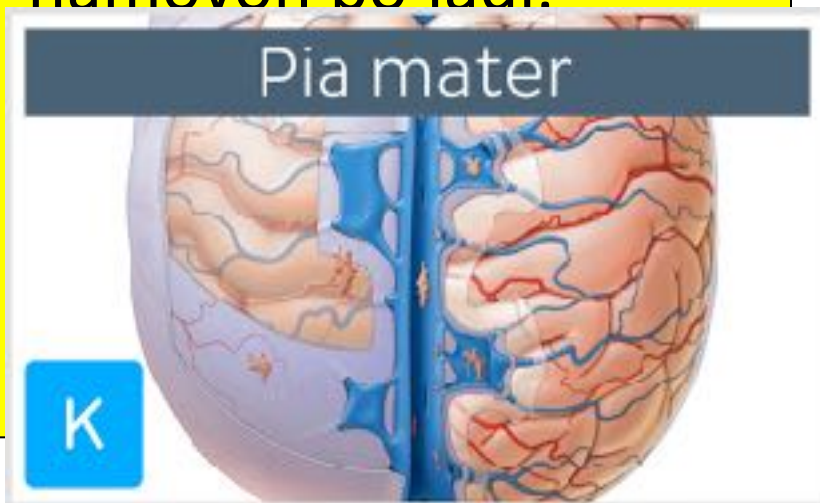
Meningeal simptomlar

- 1. Ensa mushaklari rigidligi;
- 2. Kerning simptomi;
- 3. Brudzinskiy simptomlari (yuqori, oʻrta, pastki).

Leptomeningit

- **Leptomeningit** – bosh miya yumshoq va araxnoidal pardalarining surunkali yallig‘lanishi. Asosan tarqoq serebral mikrosimptomlar bilan namovon bo‘ladi.

NABI MAJIDOV
(1928-2010)

Leptomeningit turlari

- 1 Konveksital
- 2 Bazal (optikoxiazmal, interpedinkulyar)
- 3 Diffuz
- 4 Miyacha-ko'prik burchagi
- 5 Kraniospinal

Leptomeningit klinikasi

• 1

- Konveksital – tutqanoq xurujlari+yengil ifodalangan piramidal mikrosimptomlar

• 2

- Optikoxiazmal – ko'ruv nervi funksiyasi
- buzilishlari bilan

• 3

- Miyacha-ko'prik burchagi – 7 va 8 nervlar+miyacha simptomlari bilan

• 4

- Kraniospinal – serebral va spinal simptomlar bilan

Eslab qoling!

- Leptomeningit yuqumli kasallik emas va unda meningeal simptomlar bo'lmaydi!

Xorioependimatit (Majidov kasalligi)

• 1

- 1972-yili prof. N. Majidov ushbu atamani taklif qilgan.

• 2

- Xorioependimatit – miya qorinchalari ependimasi va xorioidal chigallar yallig'lanishi.

• 3

- Asosiy simptomi – intrakranial gipertenziya!

Xorioependimatit klinikasi-1

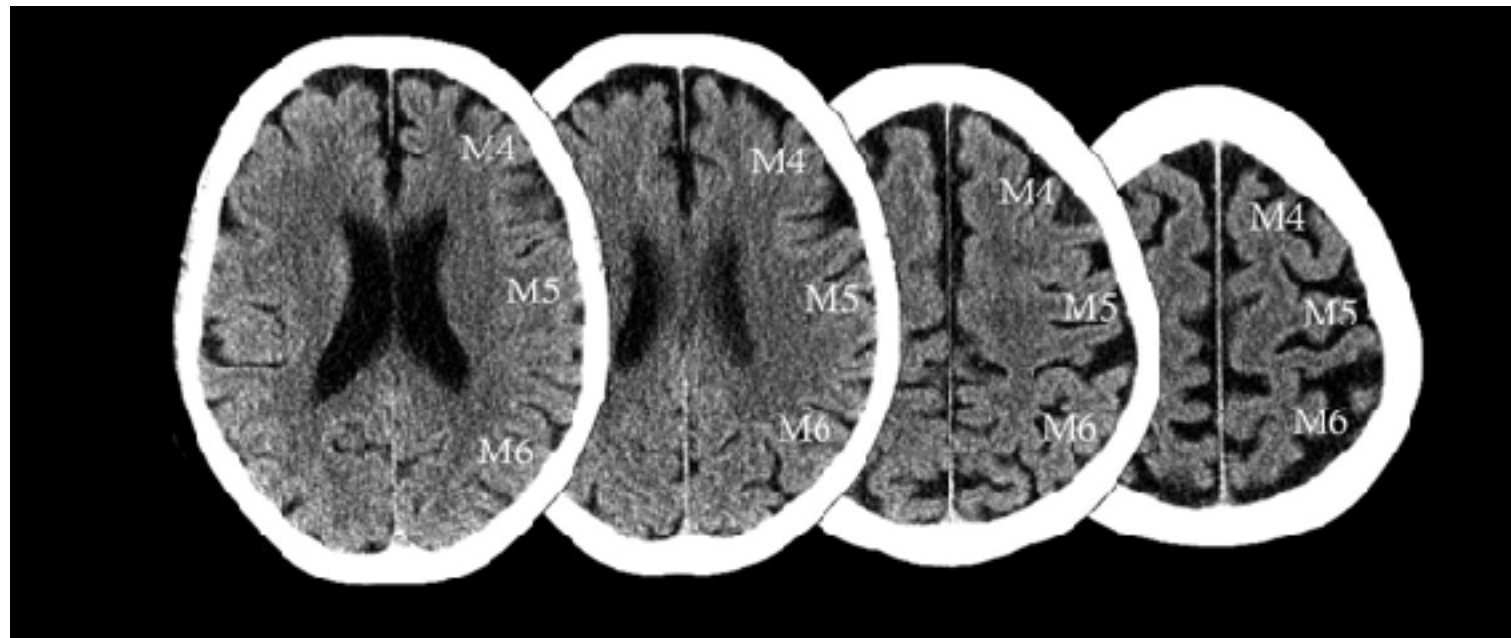
Xorioependimatit bosh og'riqlar va kuchli ifodalangan vegetativ buzilishlar bilan boshlanadi. Yuz giperemiyasi, gipergidroz, qizil dermografizm, yengil gipersalivatsiya yoki og'iz qurishi, uyqusizlik yoki ko'p uxlash, kardialgiya, reaktiv arterial gipertoniya yoki gipotoniya, sinkopal holatlar, taxikardiya, umumiy titroq, sovqotish yoki qizib ketish, akrotsianoz, poliuriya kabi vegetativ buzilishlar aniqlanadi.

Xorioependimatit klinikasi-1

- Trigeminal va oksipital nuqtalar og'riqli;
- Ko'z olmalarini bosib tekshirish og'riqli;
- Kalla qutisini perkussiya qilish og'riqli;
- Ko'z olmalari harakatlari og'riqli;
- yengil gorizontal nistagm;
- Pay refleksleri ikkala tomonda ham oshgan;
- Umumiy giperesteziya;
- Qo'llarda tremor va Romberg sinovida yengil chayqalish

Simptomlar sababi nima?

- Bu simptomlarning barchasi likvor bosimining oshishi va shu sababli intrakranial bo'shliqlarning kengayishi bilan bog'liq

Leptomeningit va xorioependimatit davosi

• 1

- Intrakranial gipertenziyani tushiruvchi dorilar

• 2

- Mikrotsirkulyasiyani yaxshilovchi dorilar

• 3

- Desensibilizatsiya
- Immunomodulyatorlar

E'tiboringiz uchun rahmat!

